

ERDÉLYI HIRADÓ.

Országgyűlés tekintetéből folyó évi majus 15-től december végéig rendkívüli előfizetést nyitunk.

Előfizetési díj az irt időre, postán hetenkint négyszer küldve nyolcz- kétszer küldve pedig hét rft 30 kr. p. p.

Aprilis elejétől való számokkal már nem szolgálhatván, hasonló nehézség kikerülése végett siető megrendeléseket kérünk.

Szerk.

Tartalom. A' király szü. napja. Követválasztások. Kolozsvár. Hunyadmegye- Csikszék közgyűlései. Háromszéki hírek. Abrudbánya. Bécs. Hírfűzér. Külföld. Hirdetmények.

Ö felsége, V. FERDINÁND magyar király születése napját, mivel apr. 19-ike bünbánati hébe esett, folyó hó 25-kén ünnepelte meg Kolozsvár szokott diszszal és áhitattal.

KÖVETVÁLASZTÁSOK. Székváros részéről közfelkiáltással: báró Westselényi Miklós, szavazás utján Nagy Károly.

Vizakna: Szász Károly tanár és Szász János, mind kettő egyhangu felkiáltással.

Kolozsvár. Lapunk 335. számában irunk magán, de biztosnak hitt értesülés nyomán, hogy b. Józsika a' kancellárságról lemondott.

A' közvélemény, mely ama jogtalan alapu testület és főnöke ellen Erdélyben nyilvánult, úgy látszik, mind ez ideig nem tette meg kellő hatását.

Némely urak talán azt hiszik: Erdélyben nincs, nem is volt békés forradalom?

Jól van hát: menjünk tovább!

Álljon itt most csak két polgártársunknak a' kancellár lemondását szorgalmazó nyilatkozata!

Igy hangzanak:

A' Pesti Hirlap felszólalása után az erdélyi sajtó is emelt egy hangot, mely Józsika Sámuel kancellár urhoz így szól: „mondjon le ön.”

Hiszszük, hogy Erdélyben legy honfi sziv sincs, mely szivesen utána nem mondaná e' kívánatot.

Hiszszük, hogy minden becsületes erdélyi honfi, kinek szíven fekszik, hogy Erdélyben is békés átalakulás utján vivassanak ki azon minden embert illető szent jogok, mik együtt e' sokat mondó névben „népszabadság” vannak összeolvadva, 's mikkel mig minden ember nem bír, az ország nem ország; csak mezők és faluk sokasága, hiszszük, hogy kinek ez szíven fekszik, sine qua nonnak tartja b. Józsika Sámuel lemondását. Nem mintha hinnék, hogy a' báró meg tudná akadályozni az uniót, Erdély egyetlen reményét; hanem egyedül a' kedélyek megnyugtató sáért, melyek mint a' mindenütt nyilvánuló közvéleményt ismerjük, nagyon a' báró, vagy jobban mondva a' kancellár ellen vannak fordulva.

És ne higye, de ne is mondja ellenvetésül a' báró, hogy az erdélyi országgyűlés egyakarata vagy legalább nevezetes többsége által választatván, az ország többségét bírja. Nem tartjuk szükségesnek hosszasan fejtegetni, hogy az akkori erdélyi országgyűlés épen ő általa organisált többségének természetesen mellette nyilatkozott szava nem argumentum most már ellenünk. És végre nem tartjuk szükségesnek mindenki által ismert okokat hozni fel kívánatunk mellett, mely e' két szóban „mondjon le” van kimondva. Hanem felszólítunk mindenkit, ki még ma is hinné, hogy b. Józsika Sámuel kancellársága Erdélyre üdvöt hozhat, nyilatkozzék e' részben őszintén férfiasan, mint részünkről mi 's ha mellette látjuk állani a' többséget ma is, tisztelettel fogunk visszalépni, 's úgy tekintjük a' kan-

cellárt mint ki Erdély törvényes többsége által újra megválasztatott; 's akkor a' báró kancellársága, csak mint az unio következtében örökre megszüntetendő hivatal ellen emelendjük szavunkat.

Marosvásárhelytől aprilis 20. 1848.

K. — — l.

(Viszhangul a' Pesti Hirlap 21-ik számában megjelent vezércikkre.)

Nép szava, isten szava.

Mit a' Pesti Hirlap egy hét előtt irt, az Erdélyben mart. 21 ke óta közohajtás közremény. Az előtt — az absolutismus korában — csak titkos vágy volt, melyre gondolni igen, de a' melyet kimondani nem mertünk.

Az óta megváltozott a' világ állása.

Az előtt — akkor tudniillik, mikor az embert a' szabad szóért négy fal közé zárták, hogy ott háborítatlanul elmélkedhessék a' magyar nemzeti szabadalmakról — csak gondolni merők 's csak sohajainkból találgatók titkos vágyainkat.

Látja ön báró ur most még kimondani is merjük.

Az előtt — akkor t. i. midőn a' 150 k. hivatalos által, kiket leginkább az Apponyi administratoraihoz hasonlíthatunk, törvényesen vagy törvénytelenül nyakunkba szitált hivatalnok, a' bureaucrátiának nálunk képviselője, a' hatalom polczáról 100 m.földnyiről, viszonyainkat nem is ismerhetve, küldötte az ukázokat — még ujonganunk kellett, pedig a' sziv vérzett, éljeneznünk kellett 's tán azt, mitől halálunkat vártuk.

Látja ön, most nem ujongunk, nem éljenezünk, rencore-unok sincs, vaj pedig mennyi okunk lenne erre! De férfiasan erélylyel kiáltunk: „le az ön és az ön teremtményei hatalmával.”

Mi, isten látja lelkünket, nem vagyunk önnök személyes ellenségei; érdemeit, lovagiaságát méltányolni is tudjuk, mint a' Pesti Hirlap, de csak nem fogja ön vélni, hogy most, midőn a' szabad szó tiltva nincs, véleményünket, ohajtásunkat nyiltan ki ne mondjuk, éppen akkor, midőn önt egy elégett ház, egy lerombolt alkotmány felett balencirozni látjuk.

Igen is báró ur, mi az erdélyi fiatalság, a' leendő nemzedék, 's a' most élő nemzedék nevében mondom ezt, meguntuk az absolutismust, meg annak teremtményeit, meg a' hivatalt, mely kormányunkat önállóságától fosztá meg, hogy annak tárgyavatott ítéletei felett tárgyavatatlan bíraskodjék.

Ön az absolutismust és bureaucrátiát képviseli. Ön és Erdély az, a' virulni kezdő nyugaton, hol annak még nyoma van. Önben egészen él, de Erdélyben már csak árnyéka.

Ön száz m.földnyiről nézi a' dolgokat. 'S mig maga körül egy talpalatnyi földet nem lát, melybe intézvényei magvát elhinthetné, egy ember nincs, ki a' tán kikelhetőknek felnevelésére segédkezeket nyujtana, azt veli, hogy 100 m.földnyi távolban a' dolgok másképp állanak.

Ön azt hiszi, hogy a' bécsi mag nálunk kikelhet, mert itt száz az érdek; hogy mi ott megbukott, itt mintegy reserva helyett a' jobb időkhöz megél, mert mi elgyengültek vagyunk.

Báró ur ez nem így van.

Az unio megtörténend, 's adja isten, történjék meg minél hamarabb. Mert az unio az absolutismust, mely még csak megfogya, de nem megtörve van, tövestől tépi ki. Az unio korszükség, a' becsületes magyar ember imádkozásának tárgya, 's nem hiszi ön, hogy ha ön az unioig fen is tudná magát tartani, ez mulhatlanul el ne sodorja.

És ön az uniót meggátolni nem fogja tudni. Csak nem akar ön az unio ellenében az lenni, mi Monk volt a' Cromvel korában? Ön erélyességében nem kétkedem, de a' mostani viszonyok közt, midőn végre a' népszava isten szava, erélyesség nem elég meggátolni azt.

Aztán leszavaztatni sem fogja.

Olvasta ön az utasítványt, mit még az eddig conservativ megyék is adtak? És még is képes hinni, hogy az ár ellenében, mely tanítóit egyről egyre elsodrá, uszni képes leend?

Nem hányjuk fel ön urbérét, mit 150 regálistája leszavazás utján keresztülvitt, nem a' praesidialisokat, melyek a' kormányt elboríták 's önállóságától foszták meg; nem hogy ön oly hivatalnok elnöke, melyet önkény alkotott gyavaság tartott fen, ön absolutisticus erélyességgel 's intézvényeinek miasmaji, a' hatalom és virágzás meglehető polczára emelt, hogy annál nagyobbat bukjék.

Miért is tennék ezt?

A' cancellária bukása felé az első lépés megvan téve. A' kormány elvégre is megadta az országgyűlést a' nélkül, hogy önt és cancelláriáját megkérdezte volna.

Azért hát báró ur, mielőtt ön árnyékhatalma sötét éjjé válne: mondjon le!

Kolozsvár apr. 18.

Katona Antal.

Hunyadmegye. Folyó hó 12 — 14 napjain közgyűlésünk volt. Aggodalommal gyűltek össze a' rendek, mivel a' megbukott rendszer emberei ezerféle ijesztgetéseket vettek elé az ellenök történhető fellépések előleges meggátolására, de hasztalan; mert az idő lelke belénk is nemes bátorságot, férfias elszántságot lehelt, 's a' fenyegető híreket egyről egyig visszautasított. A' hátszegvidéki nemességre azon gyalázat vala ruházandó, hogy a' közgyűlésen felfegyverkezve jelenjék meg; de az, örökös becsületére, kezét e' büntől megmosta 's békes szellemben lépett fel. Kormányzó főbíró Lukács József ur értesülve a' dévai roppant ingerültség felől, elébe irt a' már utban levő hátszegvidéki nemességnek, hogy fegyverét rakja le; és lön csendesség.

Első ülésünket az isten szabad ege alatt tartottuk, vagy is jobban mondva: Hunyadmegyének oly hosszúsas időkön át leültetve tartott rendei e' gyűlést talpon állották ki. Már a' főispáni megnyitó beszéd a' közkívánatnak kielégítésére volt irányozva, mert abban Nopcsa László ő méltósága a' főispánságról lemondott és pedig oly szilárd elhatározással, hogy a' jelen tanácskozásokat is ne ő, hanem törvényeink értelmében, kormányzó főbíró Lukács József ur vezesse. Csakugyan Kakuci Elek indítványára a' rendek megkérték, hogy még e' gyűlés alatt elnököljön; és úgy lett.

Ezután a' rendek határozatképp kimondot-

ták, hogy ezuttal a többi tiszteket bolygatni nem kívánják, azokban bizni akarnak, s tölök is e' közbizalomhoz illő magaviseletet várnak.

Továbbat Alsófehérnek ismeretes körlevele olvastatott fel 's fogadtatott el, egy szó ellenmondás nélkül; mely szerint mi is szívünkbelől ohajtjuk az uniót, reá állunk a' közteherviselésre, adót fizetünk, katonát élelmezünk 'sat. 'sat.

Országgyűlési követekké egy hangu felkiáltás után gróf Kun Gothárd és Kakucs Elek választottak; oda utasították, hogy azon nem reménylet esetben, ha a' magyarországi új országgyűlés hamarabb összehívatható, mint az erdélyi, azon jelenjenek meg, 's ekkint az uniót tetteleg léptessék életbe.

Ha a' jelenlegi körülmények között oly sürgető dolgok merülnének fel, melyekkel a' közgyűlés összehívásáig rövidség nélkül várakozni nem lehetne, azoknak elintézésére egy állandó megyei bizottmány hatalmaztatott fel. (Jegyzőnk a' bizottmány tagjait a' jegyzőkönyvben jónak látta megdézsmálni, mely szántsándékos hiba a' maga rendén kiigazított. Jó volna olyan időben, midőn minden bűnösnek közamnestia 's barátságos kéz van nyújtva, az Ezsai szörös ujjokat többé nem mutogatni! Pálnak mondjuk, de értse Péter is.)

A' nélkül, hogy megyénk rendei a' kir. kormányzói jogokba akarnának avatkozni, nyilvánítani határozták azon kívánságukat, miszerint ohajtják, hogy hunyadmegyei főispán gróf Gyulai Lajos, vagy gróf Kun Gothárd, vagy Barcsai László, vagy Zeyk József, vagy Zeyk Károly legyen.

Mind ezek egy óra alatt megtörténtek! Már a' gyűlés oszló félben vala, midőn a' szélbeli katonaságtól egy megbízott követ érkezék, ki többek között panaszolja, hogy küldői parancsot kaptak minden perczen készen állani a' kiindulásra. Erre nézve sürgetőleg megtaláljuk kir. kormányzó ő nagy méltóságát, hogy mostani helyzetünkben ne engedje a' katonaságot kivitetni országunkból, mindenek felett pedig a' gazdasággal foglalkozó szélbeliek maradjanak tűzhelyeik mellett.

A' második és harmadik nap eseményei közül csak Déva város jogszerű petícióját emeljük ki. E' város régebben magistratus alatt állott, de a' melyet az erőszakoskodó megyei tisztség lassankint elenyésztetett, 's városi ügyeink kezelését szolgabírói hatóság alá törpítette, úgy hogy Déva jelenleg egy huron pendül köz kormányzasi tekintetben a' legsilányabb faluval. E' miatt közöttünk jó mesterembernek, kereskedőnek 'stb. megtelepedni nagyon nehéz volt, mert a' tek. szolgabíró urak mindjárt mindjárt mutogatták a' ketreczet és botot. A' közelebbi országgyűlésekre mindenkor utasításul vitték követünk, hogy Déva kir. városi rangra emeltessek, de eredmény nélkül jöttek haza. Most tehát a' város összeszedte kiváltságlevelleit 's folyó hó 10-kén a' f. k. kormányzék elébe terjesztette igazságos kívánatát, megválasztott tanácsnokai névsorával együtt, azoknak megerősítését kérvén. E' petíció tudósítástétel végett megyénk rendeihez küldetett le, kik az átvizsgált oklevelek nyomán Déva város követelését igazságosnak, jogszerűnek találták, a' felelevenített magistratust elismerték, 's annak a' f. kir. kormányzék általi megerősítését anyanyival sürgetőbbnek tartották, mivel egyfelől a' felzigatott kedélyek lecsendesítése ez uton legbiztosabb, és másfelől Déva emancipatioja hazai kereskedésünk felvirágzásának multhatatlan tényezője. Közgyűlés végével volt főispánunk megújította lemondását, 's neki Kakucs Elek a' kor szükségéből merített néhány szavakban felelt. Kakucs nyilatkozatait a' teremén kívül sokan megtámadták, mert a' főispán lemondását „hazafias lépésnek“ mondotta; de mi ama kifejezést igen ártatlannak valljuk. Elgondolva, hogy Nopcsa László ő mlga hosszas főispánkodása alatt e' megyében „cuncta supercilio movebat“ meg kell vallani, hogy neki a' lemondás valóságos áldo-

zatába került. Elvitatathatlan érdeme az, hogy noha a' maga fentartására minden lehető módokat megkísértett, mindazáltal erőszakhoz nem folyamodott, holott ezt tenni mind erkölcsi, mind fizikai tekintetben hatalmában állott. Repdesse nek bár minő szabad eszmék az emancipált világban, Nopcsa László ur teheti vala, hogy az uniót, közteherviselést 'sat. megbuktassa az ezerekre menő hátszegvidéki nyers erővel, de nem tevő. Innen van, hogy noha e' sorok igénytelen írójának 's elvarátinak minden fegyverek a' főispán lemondására valának irányozva, mind az által annak megtörténése óta ellene legkisebbet sem izgattak 's nem fognak izgatni, mert egyik jelszavuk „a' multnak feledése“, melyet a' mi megyei körülményeink mindenek felett igényelnek. Azokat, kik főispánunk lemondását kénytelenség szüleményének mondják, figyeltetjük b. Jozsika Samura, ki magán a' kész kénytelenségen is daczolni akar. És hivatkozunk Jozsika Lajosra, ki országossá tett nyilatkozatát Doboka rr-i előtt megtagadta. Nopcsa László ur bélyegző, sőt véres demonstratiót idézhet vala elő, de ismételtük, nem tevő. Azért mi is legyünk hozzá méltányosok, 's a' mi új fondorkodásait nem látjuk, addig ne bántuk a' magát önkint megadott ellenséget. Aztán, köztünk maradt szó legyen, nem is igen illik hozzánk a' tulságos legénykedés, mert valaki majd a' mesebeli beteg orosz lány méltatlanságait lobbantja szemünkre. Hisz eddig, kivált mi hunyadmegyeiekül, oly szelidek voltunk mint a' bárány, és oly gyávák mint a' juh; mi vetkeztük le törvény adta szabadságunkat anynyira, hogy főispánunk a' legkisebb ellenmondás nélkül azt tehette, a' mi neki tetszett. Ha tehát most az idő számunkra is szabadságot vivott ki, mert mi magunktól — csak megyénket értem — soha fel nem lábbadtunk volna, ne éljünk azzal vissza.

Egyébiránt a' volt főispán oldala mellettiekhez is van egy komoly szavunk. Azok közül sokan még mind csak futólagosoknak tartják a' mostani eseményeket, 's hiszik, hogy a' régi rend ebből több visszatérend. Innen van, hogy alattomos mesterkedéseiket folyvást üzik, a' kedélyeket tévutra izgatják, szentelenül bujtogatnak, naponta új meg új hazugságokat koholnak, a' népet ijesztgetik 'sat. 'sat. Az istenért ne kockáztassák e' megye békességét saját hasznukért! emelkedjenek fel rut önzésök posványából a' haza magos érdekéhez; mert arról, hogy a' régi megint visszatérjen, hegedült szent Dávid. Aztán az ily jó madarak a' nélkül, hogy ők tudnak, kézen tartatnak, minden lépésök felett éber figyelem örködik, 's ha valamiképp gonoszságukon rajta lepetve közgyalázzal bélyegeztetnek: ki lesz oka? Most a' multakat feledjük, de jövőre nem tőrünk ám senkit gonoszkodni! A' lecke különösen hazugság koholóinknak szól, kiktől ezentul a' kuffót megtudakozzuk, mint közelebről egy urral tettük, ki éppen a' f. kir. kormányzék rövására hazudott, remélvén, hogy neki mint superaumerarius honorarius vice notariusnak hinni fognak. Legyen közöttünk békesség, egyetértés jó akarat! Uralkodjék az őszinteség, haza érdekeihez simulás! Le az armánykodással! A' ki most is aljas politikához mer folyamodni, az valóságos gazember.

Nem hagyhatjuk említetlen végül azon tiszteletet, melylyel megyénk polgárai a' közgyűlés első napja estéjén megválasztott követeiknek igazán szívből adóztak. Lelkesedett néptömeg árasztotta el zene kíséret mellett a' lobogó fáklák által nappallá világított utcákat, melynek követeink szállása udvarán nem jutott elég hely. Kiszólitották, a' nép üdvözlését elfogadni, kik azt viszont üdvözlették. „Jöjjenek ki az utcára, mert nem látjuk, nem halljuk!“ dörgé a' népek ezere, és vállainkra emelt követeink az utcára kiszállítatának, hol őket egy fél óránál tovább tartók vállainkon lelkes szónoklatok között. Tiszteletünkben osztozott Zeyk Károly is, kit hasonlólag magunk felé emeltünk. Éltettük az egész Zeyk családot. Ezek után a' fáklák-

ból áldozati tűzhely alakított, melyre a' körül álló nép kitörő örömben most tánczolt, majd a' Petőfi elszavalt szabadságdala szerint a' magyarok isteneré megesküdt, hogy mitöbbé soha rabok nem leszünk. És tánczoltak a' követeik, előkelők, ifiak, öregek vegyesen mind addig, míg a' fáklák elharmadtak. Ilyen napja Dévának soha sem volt!

Csikszék közgyűlése. A' korszellem áradzó folyamának hullámainól székünk sem marada érintetlen. Szokatlan tudni vágyás lepte meg itt az elméket, 's izgalmak kezdének forrai amott a' feljövő napsugarai elfedésére.... mintha képesek lennének feltartani néhányan az események menetelét, 's daczolni a' szellem minden anyagi erők felett uralkoló hatalmával.... És így nem csoda, ha nyugtalanság dulta kebleinket a' hon üdvének egyedüli biztos eszköze, az unio iránti intézkedés késedelme miatt; mert habár hinni akarjuk, mikép az idő oda érlelte a' dolgokat, hogy annak már nélkülünk, vagy ellenünk is meg kellene történni, de az egyesülés siettetésére a' testvériség szent érzelmeitől ihletettség sugta erőlyes felszólalásunkkal gyakorolni kellő befolyást elmulasztanunk, 's a' kedélyek megnyugtatósa irányábani teendőink halaszthatlanságát szem elől tévesztvünk a' legnagyobb polgári bűnnek tekintők. És nem csoda az is, ha feszült várakozások közt virada reánk a' körülmények által sürgetővé vált rendkívüli közgyűlésünk határnapjaul elnöki körlevél útján kitűzött apr. 12-ke.

Elérkezék e' nap is. Feltűzött nemzeti szalagainkon kívül a' székházról is nemzeti háromszínű lobogó hirdeté, hogy egy újabb kornak állunk küszöbén, 's az aggodalmakkal határos kételyek leplei csak hamar szétfoszlának. Elnök főkirálybíró a' tanácskozást néptömegetől zsufolt teremben alkalmoszerű és velős beszéddel nyitá meg, melyet sűrű éljenzések szakítanak félben mindanyoyiszor, valahányszor ő flge, az uralkodó ház, unio 'sat. említették, 's a' létre hozandó alkotmányos reformok eszméjét tárgyavatottsággal fejtegetvén, hazafias lelkesültséggel hívá fel a' rr-et az ő felsége trónja 's uralkodó háza iránt eddig is tanúsított tántorithatlan hűségre, a' két testvérhon egységének munkálására és a' sikerre legbiztosabb kilátást nyújtó közcesend és törvényes rendnek háborítatlan fentartására.

Szót emelt most alkirálybíró Mikó Mihály, kinek a' sötétség, hogy ne mondjam: korhadt rendszer szelleme által tévutakra vezetett reformokról fogalmak utba igazítására, ferde hiedelmek és balitéletek eloszlására nagyhatást tevő szónoklattal előadott lelkes indítványa, melyet a' rr. illő eseméssel és megindulással hallgattak végig, kitörő éljenzések között minden további vitatkozás nélkül közheyleslést nyerve, határozatba ment. Mely szerint elnöki felszólítással egybehangzólag kimondatván a' rr. azon nézete, hogy mind addig, míg az átalakulási kérdések felett alkotmányos uton lehetne intézkedni, a' hon 's uralkodás iránti meleg érzet azzal tanusították leginkább, ha a' közcesend és bátorság e' honban eddig mutatkozott békes előhaladás példájára mindenben fentartatnék, 's minden hazafi polgári kötelességének ismerné az átalakulás megtörténése dicső korszakát csendes elvárni: főkörmányzó ő nmlgához felirást küldünk, melyben az ő flge iránti hívségünk 's uralkodási trónja fentartására való készségünk kijelentése mellett ő nmgát megkérjük, hogy ha ő flge a' több törvényhatóságok kívánata nyomán tett felterjesztésekre is az országgyűlés megnyitásáraól még nem méltóztatott volna rendelkezni, a' mostan létező rendkívüli sürgető szükség esetében főkörmányzói hatalmával fogva is az országgyűlést sietőleg méltóztatassék egybehívni, 's egyszersmind azt kieszközölni, hogy katonaszkodó székely aai addig is, míg a' székely katonaszkodás alkotmányoszerűleg fog rendeztetni, külföldre ne vitessenek.

Meghatározottat továbbá az is, mikép a'

nép lelkében balul fogamzott hiedelmek utba vezérlése tekintetéből a' katonai gyalog ezredet egyetértőleg küldessenek ki helységenkiat mindkét részről kinevezendő biztosok, kik az átalakulási kérdések czélját és minemőségét a' kiadandó 's tisztség utján egy átirat mellett az ezreddel is közlendő utasítás értelmében a' nép előtt felfejtve, a' közbéke és csend fenntartását kössék szívére; mely átiratban az ezred kormányza felszólítandó az iránt is, hogy bár minő lépéseket kellene a' közcsend és béke biztosítása 's fenntartása irányában tenni, mindezek közös polgári és katonai egyetértéssel történjenek.

E' határozatok folytán ifj. H. J. indítványára a' köztársaság szerint mielőbb megnyilando országgyűlésre rendes követekké közakarattal Mikó Mihály és Biális Ferencz, azon esetre pedig, ha netalán betegség, vagy egyéb felvehető ok miatt követi tisztében valamelyik el nem járhatna, pótló követté Mikó Antal szünni nem akaró éljenzések között kikiáltattak, 's a' két hon egyesülésének alkotmányos utoni eszközzésére utasítottak.

A' jelen közgyűlés jellemzésére nézve megemlítendőnek tartom azon körülményt, miszerint a' Mikó M. beszéde egy székely katona átyafi indítványa következtül a' falusi közönségek számára szükséges mennyiségű példányokban ki fog nyomtatni.

A' más nap jegyzőkönyvolvasással, felirat és utasítás megállítással, 's néhány táblabíró felelősketésével végződött gyűlés egyéb kisebbszere 's nem annyira érdekes tárgyait, minőkkel most e' lap hasábjait szoritni bűnnek tartanám, mellőzöm, valamint bizonyos a' személybátorság rovására üzött gonyos játékot is oly remény fejében, mikép az sem pártolásra, sem utáztatásra nem találand, a' nyilvánosságának bemutatni ez uttal nem akarok. r. l.

Háromszéki hírek. Az Európa szerte, de különösen Magyarhonban felmerült új politikai események hatása elszigetelt székelyhonunkban is felvillanyozá a' kedélyeket. Élénk mozgalmakat látunk városokon, falukon; de nem felbőszülés és elkeseredés, hanem többnyire öröm és fellelkesülés mozgalmait. Nemzeti háromszinű zászlók lobognak ki még magánlakok ablakaiból is, 's ilyen szalagok tüzetnek fel mindenhol mint fej 's kebel ékei. A' nemes székely vitézi rend már nemcsak reményli, de legméltóbb joggal hiszi, miként a' megváltás ideje eljött, 's ő törvényszerűtlen igája alól menekülni; 's ez elég öröm neki. A' miveltebb 's vagyonosabb aristocrazia áldozni készséggel üdvözlí e' népjogok új korszakát, mely a' nemzeti alkotmányos élet fejlése, hon felvirágzása és trónszilárdítására a' napi események által csudásan siettetve derült fel. Az alsóbb rendű nemesesség, czim-jog-'s kiváltság féltékenyen, aggódva néz a' kétes jövővel szembe. A' közrend Eldoradoról képeleg, 's némi kommuniszi álmokba ringattatik el roszakaró bujtogatók által. Már nyilván beszéli: „eddig mi voltunk jobbágyok, már földesuraink lesznek; úgy rendelté a' császár az urbérben, 's azért nem hirdetik azt ki a' nemesek. A' muszka jó, már a' Sósmezőn van, 's minket teszen földesurakká 'stb.“

Igy vannak jelenen Háromszékünkben a' kedélyek hangolva, főleg miután folyó hó 11-én S. Szentgyörgyön szabad ég alatt a' piaczon tartott márkális, vagyis népgyűlésen jelen volt néptömeg, némely a' neki hizelgő szónoklatokból visszszáson felfogott új eseményeket 's koreszméket, még visszszásabban hirtelt el. Nincs ugrás a' természetben. Azt mondhatjuk az erkölcsei világról is.

Egyébiránt a' fenemlített közgyűlés merőben korszellemű volt. Polgártárs 's barátink megszólítási modoron kívül egyéb czimzés roszallás nélkül nem türetett el. Főkirálybíró ő méltósága a' körülményeket felölölő és jellemző 's a' teendőket elősoroló erélyes beszéd-

del nyitá meg ezen emlékezetünk óta legnépesebb háromszéki gyűlést. A' mentől előbb lehető hongyuléstartás illettő utoni kérése, 's egyszersmind a' nemes székely nemzetre nehezült törvényellenes katonáskodás nemzetörtség felállításá általi megszüntetése, közteherviselés elvilegesen, urbéri kibontakozás kármentesítés mellett, jogi és vallási egyenlőség 's az unio feltétlenül, az azon hongyülésre, ez alkalommal, titkos szavazás utján, minden jelenlevő székelyek által szabadon választandó követek utasításául, minden ellenmondás nélkül el lön határozva. Valamint szintén hálnkat nyilvánító, már bizottmány által előleg fogalmazott, üdvözfeliratok Magyarhon fenséges nádora 's a' felelős ministeriumhoz, lelkes éljenzések közt, megállítvák. Ennyi, dióhéjba szoritva, a' délelőtti zajos 's gyakran a' néptömeg által tulszított tanácskozási működés eredménye. Délután Szentiványi György és Berde Mózes urak rendes, Donáth József és Hankó Dániel urak pótló követeknek megválasztattak. Tavaszunk különösen korán derült. Őszi vetéseink jó reménnyel biztatnak. Buzánk vékájának piaci ára több mintegy r. forinttal alább szállott. Egyéb gabonanevek is aránylagoson.

Benedek Áron. **Abrudbánya, april. 18.** Néhány nappal ezelőtt közöltem vala, hogy az itteni tanács és választó közönség közelebbi napokban a' várva várt vallási 's polgári jogegyenlőség megközelítésére minő lépéseket tett legyen; ennek igazolására ugyan e' lap hasábjain sietek közölni a' mai tanácsgyűlésben tárgyalt következő érdekes irományt:

Tks. ns. tanács és esküdt közönség!

Azon, a' t. ns. tanács és esküdt közönség által nemes- és nagylelkűleg tanusított tény, miszerint közelebből az eddig számára nagy, de politikai tekintetben Erdélyhonunk határai között súlyoson elnyomott oláh nemzetünk két vallásából egyenlő arányban a' t. n. esküdt közönség kebelébe 20 egyént választott esküdt polgárokká, 's felelősköztelt, azon, az Európában közelebből megtörtént átalakuláshoz közeli közelebb, 's e' kis közös hazánkban is, a' nagy lelkes Magyarhon példájára, mulhatlanul békövetkező, 's Erdély különböző ajku és fajú, eddig egymástól elszakasztott fiait egységben, testvériségben és barátságban közelíteni 's öszszeforrasztani törekvő előlépésnek tekintvén: nem tehetem, miszerint e' részben a' szívem mélyéből eredő örömet és köszönetet a' t. ns. tanács és esküdt közönség előtt ki ne nyilvánítsam; egyuttal a' legtisztább indulattal esedezvén, miszerint a' közelebből hongyülésre küldendő követek által kieszközölni méltóztassék, hogy a' honatyák a' nagy Magyarhonnal, mint menekülésünk, lehető felemelkedésünk és nagygyá lételünk egyedüli révpartjával szoroson és elválhatlanul egyesülve, 's a' nagy hon a' közelebbi események között hozott minden törvényeit minden kifogás nélkül elfogadva, 's így Magyarhonnal egy testté 's egy lélekké forva, az eddig a' nemzetek között Erdélyben létező 's közfalat emelő három nemzet unioját, és négy vallás uralkodását eltörölve, 's az oláh nemzetet magán és egyházi ügyeiben nyelvére és nemzetiségére nézve törvény által biztosítva, a' magyar nyelvet egyedüli állományi nyelv méltóságára emelve, a' német nyelvet sem türve tovább, mint állományi nyelvet, még a' királyföldön is, Erdély fiait testvérekké, barátokká, egyekké, 's e' szerint a' fejedelmi trónt rendithetlenné, 's e' kis hazát pedig, Magyarország példájára, nagygyá és dic-övé teremtsék. Egyébiránt 's a t.

T. ns. tanácsnak és esküdt közönségnek alázatos szolgálók, honfűrészek 's barátjok Igyán József, nem egy. ker. esperes.

Offenbánya tavasz hó 16. 1848.

Bécsi levelek. III.

Utolsó tudósításom óta a' zavar itt napról napra nevededett. Folytonos nyugtalanság 's aggodalom foglalja el a' kedélyeket. Sok gyár 's kézművesek megszűntek dolgozni. A' munkások csaknem közönséges felzudulása fenyegető alakot öltött magára. A' kereskedés fontosabb ágai fenakadtak. A' parasztok 's a' mezzei gazdák háborognak a' tized 's robot ügye miatt; alig hihető, hogy az újabb császári rendeleten, mely a' megváltást a' jövő évre halasztja, megnyugodjanak. A' nemzetörtség, melytől a' tanulók osztálya 's a' polgári katonaság el van különözve, nincs meglegedve, 's elkedvetlenedett. Gróf Hoyos, a' nemzetörtség vezére, nem tudta, de nem is igyekezett megnyerni a' közszeretetet és bizodalmat. Hibázik tehát benne egy oly népszerű intézet főnökének első és mulhatlanul szükséges kellek.

A' formaruha minősége sok viszongásra 's egyenetlenségre ad alkalmat; mintha bizony oly különös fontosságu tárgy lenne az most, midőn a' monarchia fenállására, a' közboldogságra 's a' jövendőre nézve elhatározó befolyással bíró socialis kérdések megfejtése forog fen.

Ha valaha, ugy most volna Ausztriának közbizodalmat érdemlő, erőteljes kormányra szüksége; 's azzal fájdalom nem bír.

A' reactiotól való félelem el van a' nép közt terjedve, a' mint hiszem, tökéletesen alaptalanul; mert nagyon eszeveszett embernek kellene annak lenni, ki a' mostani körülmények között reactionról gondolkodhatnék.

Idegen emissariusok 's más rosz czélzatu egyének szüntelen izgatják a' népet.

Tegnap és tegnapelőtt gyűlések voltak az Odeonban, melyekben, a' mint mondják, meghatározottat, hogy ma (vasárnap apr. 16-án) a' császári lak előtt egybe csoportozván, az igért alkotmány kihirdetését, Fiquelmont 's Taafe ministerek elbocsátását 'sat. kérjék. Ezen célba vett demonstratio híre elterjedvén, a' kormány minden módon igyekezett a' népet lecsillapítani. A' tegnap este kiadott bécsi hirlapban ez irányban egy cikk jelent meg. Ezt követte ma reggel a' belügyministernek egy, az utczák szegleteire ragasztott felszólítása, melyben a' népet békétürésre inti, 's igéri, hogy a' kívánt alkotmány kevés napok mulva készen lesz. Rövid idő mulva egy más felszólítás jelent meg, melyben állittatik, hogy az alkotmány nagyobb része már készen is van. Ismét egy más, hogy már egészen készen van; végre hogy az alkotmány alapvonalai már nyomtatásban is megjelentek. Ezen alapvonalokat levelem mellé zárva küldöm. *)

Szembetűnő, hogy azokban a' leendő német császárhoz 's parlamenthez való viszonyokról legkisebb említés sem történik. Kérdés: nincsen-e 's nem lesz-e ezen alapvonalok 's a' német közönséges parlamenti 's császári alkotmány alapvonalai között valami egybeütkezés?

A' kevés órák folytában egymást érő nyugtató felszólítások- vagy hirdetésekől láthatni, mily nagyon tartott a' kormány a' szándékban volt demonstratiótól. Ezen demonstratio máról, a' mint látszik, elmaradt, mert 12 óráig minden csendes volt a' császári lak körül; de azért meglehet, hogy nem végképpen, mert az alkotmányon kívül, a' mint feljebb említém, a' Fiquelmont és Taafe ministerek 's a' nemzeti örsereg vezére gr. Hoyos elbocsátása is célba van véve. Anynyi bizonyos, hogy az utolsó nem sokáig lesz a' nemzetörtség fővezére, oly általános az elkeseredés ellene. Olyan tisztségre népszerű egyén kívántatik; nem egy kevély aristocrata.

Az itt tanuló tiroli ifjak egy legiot formáltak 's tegnap elmenének hazájok segedelmére a' mindég tovább terjedő támadás ellen. A' híres capucinus Haspinger, ki 1809-ben Hoffer mellett nagy szerepet játszott, hozzájok csatolta magát, pedig már öreg legény

*) Közöltük a' mult számban.

ő tisztelendősége. Mielőtt utnak indultak volna, az István templomában egy czimzetes püspök felszentelte lobogójukat. Lobogójuk a német három szín; közepén a veres mezőben „a” hazáért („für's Vaterland“) vala írva, feljül az ausztriai kétféjű sas cserkoszoruban. Eleinte kevés, vagy is inkább semmi segedelemmel nem volt irántok a kormány, úgy hogy fegyverök nem lévén, kénytelenek voltak hirlapilag kölcsön kérni magoknak kurta puskákat. Tegnap már mind új puskáik voltak; talán a kormány adta nekik szégyenletében.

Tirolisban, a mint tudva van, a jezsuiták megfészkelték magokat, a nevelés is reájok volt bízva. Most onnan is elutasítatnak; ha nem is rögtön, de az iskolai esztendő végével bizonyosan. Addig megszenvedik őket, hogy a tanítási rend zavarba ne jöjjön.

Igy tehát megszűnik a különben nem alaptalan félelem, hogy ez az ügy vizsgálódásra adhat alkalmat, mert az ifjak nem szenvedték volna meg hazájok földén a jezsuitákat; az öregektől pedig tartani lehetett, hogy pártfogások alá veszik.

Csak tegnap adta ki a ministerium a rendeleteket, hogy a követválasztások a majus elsőjén Frankfurtban egybegyűlendő német parlamentre, az előparlament által megállított mód szerint, menjenek véghez.

Vajjon kész-e Ausztria az egybegyűlendő német parlament végzéseinek magát általánoson és feltétlenül alávetni, vagy pedig reserválja magának a ratificatiót? Mi lesz ezen parlamentnek eredménye, s mik lesznek következményei Magyarországgal viszonyaira nézve Ausztriának? A bécsi hírlapban közelebről egy vezércikk jelent meg, mely, a mint vélem, a kormány gondolatát fejezi ki, azon esetre nézve, ha nem Ausztria nyerné el a német császári koronát. Ekkor Ausztria nem venne közvetlen részt a német egyesületbe, hanem csak véd szövetségbe lépne vele.

Meglátjuk, bételjesedik-e jövendőlésem?

Hírfüzér. A kolozsvári nemzetőrség apr. 25-én választá meg főparancsnokul a derék Mikes János grófot. A gróf, ki inkább szerette volna a békét, rendet közlegényi minőségben eltalmazni, csak a benne központosult közbizalom iránti hódolatból vállalta el a nem kis feladatu megtisztelést. Nézetünk szerint ez állomást alig lehetett volna czélszerűbben bétölteni. A főparancsnoki lak kapujában a választás pillanatától fogva estig lovas és gyalog őrség őrködött, az erkélyről nemzeti zászló lobogván le. Este a színházból nagyszerű fáklyás menet kísérte haza a főparancsnokot, ki hosszasas eljenzés után lelkes szavakkal ajánlotta magát az őrsereg bizalmába, barátságába.

És most már tán valahára igazi őrsereg leszünk; mert Galbrunn tábornok, kinek a nemzetőrség ügyében tanasított eddigi eljárásáról igazán csak méltánylóló emlékezhetünk, a nm. kormányzó felszólítása következtében rendeltést tett Naszódra, ezer egy pár száz fegyver kiadatása iránt, mely fegyverek aképp

fognak Kolozsvár, Dézs, Torda és N. Enyed közt feloszolni, hogy Kolozsvárnak 800 darab jusson. Egyenruhája is már sok nemzetörnek van.

Feleki színésztársasága, a Lünbáti hét s innep első napja elteltével megkezdte előadásait. Folyó hó 24-én a „Csikos”, 25-kén „Ernani” nagy dalmüvet adták közmegelegedés kíséretében. S most már, kivált az utóbbi előadáskor, a közönség is olyan számu és színü volt, mintha az 1791: 26 t.cikk sem volna megalkotva.

A magyar ministerium pénzügyi osztálya fontos rendeleteket közöl a Pesti Hírlapban. Bankjegyek kiváltására Bécsből s az országos főfűzetőhivataltól közel egy millio p.frtot szállítottak különböző vidéki városokba. Intézkedés történt pénzügyes iránt Körmöczön. A hitelbank tervén választmány dolgozik, s remény van nyujtva, hogy még majushó folytán életbe lépend.

Ő felsége erélyesen rendelkezett az ezüst pénz örökös tartományaiból kivitelének korlátozására. 100 ftnál nagyobb összeget, csak a cs. pénzügyi kormány engedelmével lehet kivinni.

Aradról írják a N. U.-nak, miképp ott apr. 17-kén egy tervezett népgyűlést a régi obscurantismus szellemétől áthatott tanács vérengzéssel semmisített meg. Ez bizonyosan utolsó hatósági fellépése volt a földi életben.

Pesten az izraeliták szelében keresztelkednek. Név szerint Knewalder és Fleisch nagy kereskedők családotól keresztény hitre tértek át.

Bécsben a katonaságnál megszüntették a veresseli büntetést, minek következtében az altisztek már nem hordanak pálcát.

Az Ungar szerint Kolowrat és Taafe német ministerek leléptek. Ha igaz, ugyan jó.

Poroszhonban „Metternich” nevű helység lakosi, a hason nevű bukott zsarnok iránti gyűlöletből, más nevet adtak lakhelyöknek.

Es mindézen hírek koronájául álljon itt, miképp Brassóban a tanácsházról magyar nemzeti színü szalaggal díszített zászló lobog le, s szász polgárok magyar nemzeti kokárdát viselnek. Na de a szász atyafiak újabb moczanásaira külön cikkben szándékszunk vizsztatérni.

KÜLFÖLD.

Némethon. Baden. Constanz. Hecker és Struve, kiknek köztársasági törekvéseit a frankfurti notabilis németek gyűlése s a város visszautasítá, a badeni Schwarzwald vidékeit akarák föllazítani, kikkel egyetértőleg Herwegh és Willich is Párisból megérkeztek vala. Hecker Constanzba érkezvén a schweizi Zürichből, apr. 12-én a főbíró és tanács hire s engedelmével nélkül népgyűlést hirdetett, mintán az az előtti napon kibocsátott proclamatióban a republica kikiáltatott volna. A gyűlésbe nagy számu polgárság jelent meg; Hecker jeles szónoklatában a republica minden előnyeit kifjtvén, felszólítá a gyűlést, hogy a republica mellett nyilatkozzanak, s rögtön indulja-

nak meg egy felfegyverzett csapattal, mely mint a hózuhatag, perczről perczre növekszeni s végre a tronokat elborítani fogná. De Huetlin polgármester, Kuenzer lelkész s mások nyiltan e javaslat ellen szegültek, s Hecker többszöri felszólítása daczára, a polgárságot azon nyilatkozatukkal, miképp ok is a köztársaság előnyeit elismerik, lelkök meggyőződése szerint köztársaságiak, de meggyőződésüket a nagy többség meggyőződése daczára polgári vérözönnel létesíteni nem fogják, magokkal ragadván, Hecker indítványa egyhangulag visszautasított, s a gyűlés szavazás nélkül eloszlott. Struve ez alatt a Seekreis több helységekben több kevesebb sikerrel kísérté meg népgyűlések által szaporítani a republica fegyveres pártolót, a kikkel egyesülendő Hecker Constanzot 45 fiatal kíséretében elhagyá. De már az első helység Wallmatingenben a felszólított nép azt felelé: hogy most mezei dolog idején vele nem mehetnek. Ily kevés eredménnyel haladt tovább Stochach, Überlingen s több helységekben át Donaueschingen felé, előrebocsátván egy felszólítást, melyben minden fegyverfogható polgárt kér, hogy fegyverlöszere s hat napi eleséggel ellátva apr. 14-kén délre jelenjék meg Donaueschingenben, hol a nép igaz baráti meg fogják mondani, továbbat mi tevők legyenek (induljanak egyesült erővel Carlsruhe ellen, s onnan máshová.) De ezen felszólításnak ép oly kevés sikere lett mint a donauschingeni népgyűlésnek, s ezuttal Hecker és társai köztársasági ohajtása jámbor ohajtásnak marada.

Poroszhon. Posen. A poseni lengyelek és orosz kormány közti viszonyok határozatlansága surlódást idézett elő, s vérontás lesz a vége. A poseni lengyelek az igazságtalannak nyilatkozott felosztást megszüntetni kívánó európai közvélemény szárnyai alatt sergeket kezdetek gyűjteni, s a földnépet kasza-fegyverre szólítani. Ki ellen? azt nem mondták, csak készültek, három kis várost elfoglaltak, s azonnal ellenség is találkozott a polgári és badi kormányzóknak. Schroda helységben 10 — 12,000 lengyel állott, kik vonakodtak a fegyvert lerakni s szétoszlani. Három napi kitűzött idő multával Schrodát Colomb táb. 20,000 emberrel vette körül. Willisen táb. a vérontást minden áron megelőzendő, ajánlotta azoknak, kik akarnak a hadseregbe állni, a kaszások megtarthatják kaszáikat sat. mire a lengyelek végre hajoltak, miután Trzmeszno helységben már öszszecsapás is történt s 12 lengyel elesett volna. Tehát békes uton szándékoznak a dolgot kiegyenliteni, s a függetlenségéért esengő Posent, kevés könnyítés mellett, az előbbi német kormánypálcza alatt hagyni.

München. Leiningen herczeg a királyhoz küldött iratában minden uradalmi székezesi, rendőrségi s erdőszeti gondnokságát illető jogai s kiváltságairól lemondván, azokról rendelkezést a statusra bízta.

H I R D E T É S E K.

az Erd. Híradó 355-ik számához aprilis 27-én 1848.

Könyv- és könyomda haszonbérbe adása.

(2) A kolozsvári ref. főiskola **könyv- és könyomdája** 1 év october 1-ső napjától kezdve 10 évekre, a közelebbi június hó 13-kán szabad kézből vagy árverés útján haszonbérbe fog adatni. Ezen intézet több lakó szobakkal, tágas udvarral, szép kerttel s a könyv- és könyomdához szükséges minden készületekkel czélszerűen van ellátva. Bővebb érte-

sítést lehet venni bérmentes levél által Kolozsvártt igazgató tanár Tunyogi Cs. Józseftől. (3)

AZ „OROSZLÁN” CZIMÜ VENDEGLŐ SZÁSZRÉGENBEN.

(2) Ezen egész ujon díszített vendéglő a város piacán fekszik — magába foglal földszint billiárdházat, ebédlő termet, több szobát és 25 lóra való istálot.

E vendéglő, rend, kényelem,

tisztaság- és jutányosság által kivált. kép ajánlja magát.

Goldner Sámuel, (3)

HÁZ HASZONBÉRBE ADANDÓ.

(1) Sz. egyházuteczában a Kendefi ház, minden hozzá tartozó alkalmasossággal, u. m. pincze, istálot, szekérszin, kamarák, és konyhával együtt — akár nagyobb háznép számára az egész — akár kisebbnek vagy egyes lakónak, részletekben kiadó —

a kivenni szándékozők értekezhetnek kereskedő Korhaly és Dobál urakkal. (3)

(1) Kolozsvártt a majorok között külső magyarutezáról bő menve a Dániel hádjával szemben, a kassamos melletti **eserép fedelű kőház**, az udvaron lévő több lakó házakkal, veteményező kerttel, illendő tágas udvarral — melyen kut is talál-tatik — **örök áron! eladó.** Értekezhetni iránta város sebésze Csoma György el. (3)